

[Hartel.]

Vedkommende ikke for at gæste en i øvrigt prægtig Mand, man satte Pris paa, men for at give Udtryk for, at Tilstanden var uholdbar for det danske Landbrug.

Men Regeringen synes stadig at vende det døve Øre til, uagtet Tilkendegivelserne skulde synes klare. Saa sent som for et Aar siden forelagde Landbrugernes Sammenlutning en Pjece for Regering og Rigsdag, betitlet „L. S. og de arbejdsløse“. I denne Plan var der givet en konstruktiv Redegørelse for, hvordan man i det mindste delvis kunde fjerne en Række af de væsentligste Vanskeligheder for det økonomiske Liv i vort Land. Vi nævner her som Hovedproblemer den voksende Valutamangel, selve Landbrugskrisen og Arbejdsløsheden. Men ogsaa dette var forgæves.

Det forekommer mig, at der falder et meget tungt Ansvar paa Regeringen for dens Passivitet i disse Forhold, dobbelt tungt falder det paa Landbrugsministeren, der staar med det direkte Ansvar for, at Forholdene udvikler sig, som de gør. Man kan ikke smykke sig med Betegnelsen Landbrugsminister uden at have et virkeligt Ansvar for Landbrugets Forhold. Statsministeren har jo ved enhver Lejlighed fralagt sig Andel heri, idet han siger, at han har forholdsvis ringe Indsigt i Landbrugsforhold, hvilket ingen af os skal gøre Forsøg paa at benægte. Jeg har ikke noget personligt mod Landbrugsministeren, men jeg minder ham om det Ansvar ogsaa over for Historien, der følger med at være blandt de Mænd, der til et givet Tidspunkt er med til at bestemme et Folks Skæbne.

Det foreliggende Lovforslag er en ny Lap paa en Klædning, hvorpaa der allerede er kommet saa mange Lapper, at det næsten ikke mere er muligt at skelne dens oprindelige Udseende. Den engang saa stolte, selvhjulpne danske Bondestand omdannes efterhaanden til en Befolkning af Supplikanter, medens andre Grupper af Befolkningen, gennem Valutaordningen f. Eks., faar Ret til at høste Frugterne af den danske Bondestands Arbejde og Indsats. Det eneste opmuntrende ved det foreliggende Lovforslag er, at dets blotte Fremsættelse vidner højt om, at Regeringen er angst for Følgerne af den Situation, hvori vi befinder os, for Følgerne af en kun delvis Besaaning af Danmarks Kornareal. Disse Følger vil ogsaa være uoverskuelige, tilmed i den nuværende Situation, hvor Landet staar saa ribbet for Valuta som sjældent set.

Hvad Lovforslaget i øvrigt angaar,

frygter jeg, at de Grænser, der er sat: 40 og 70 pCt., er sat for stramt. Jeg kunde tænke mig, at 25 og 50 pCt. var mere passende. Men selve Lovforslagets Tal markerer, at Situationen er alvorlig, og det siges rigtigt i Bemærkningerne til Lovforslaget, at adskillige Landmænd er saadan stillede, at de intet har at købe for. Jeg er bange for, at dette er alt for sandt, og at det ikke alene er adskillige, men maaske Halvparten af de danske Landmænd, som faktisk intet har at købe for i Dag. Vi har engang faaet fortalt, at den højtærede Statsminister i sine yngre Aar brugte den — som det synes mig — prisværdige Fremgangsmaade, at han for at sætte sig ind i, hvilke Vilkaar de Smaakaarshjem, som han og hans Parti særlig repræsenterede, havde, foretog Besøg i saadanne Hjem og ved Selvsyn dannede sig et Overblik over Stillingen. Jeg vilde ønske, at den højtærede Statsminister f. Eks. sammen med Knud Bach — de vilde staa smukt til hinanden — vilde aflægge Besøg i danske Landbohjem under de nuværende Forhold og ved Selvsyn danne sig et Indtryk af, hvor alvorlig og fortvivlet Situationen er, og hvor dybt Bekymringen bunder i den danske Landbostands Sind i Dag. Det er muligt, at vi da vilde se andre Forslag fremsat, Forslag med større Rækkevidde og beregnet paa en Løsning i større Format end det, vi ser forelagt.

Vi mener heller ikke, at de proponerede Beløb, 5 og 10 Kr. pr. Tønde Korn, er tilstrækkelige med de nuværende Sædpriser. I øvrigt forekommer det ogsaa os, at det kun kan betragtes som et Udslag af Snobberi for visse mindre Brugsstørrelser, naar Forslaget har faaet de Grænser, der her er nævnt. Snobberi, hvad enten det er opefter eller nedefter, er lidet tiltalende, og jeg mener, at Forslaget burde fritages for at skæmmes af blot Muligheden af, at saadant Snobberi laa gemt i de Tal, der er nævnt. Drejer det sig blot om Ejendomme, hvor der skal besaas 25—30 Tdr. Land, vil Saasæden løbe op til 450—500 Kr., og da vil de Beløb, der her er nævnt, vise sig at være ganske ufyldstgørende. Og selve Hovedsummen, 2 Mill. Kr., kan heller ikke siges at være særlig stor. For dette Beløb kunde der i alt kun købes en 100 000—125 000 Tdr. Korn, det vil sige 1/2 Td. Korn pr. Landbrugsejendom i Danmark. Det kan dog ikke forfærde os, ej heller kan det betegnes som nogen særlig stor Sum til Løsning af den Opgave, der her er Tale om. Det er derfor vort Haab, at det her forelagte Forslag maa kunne faa en langt mere tilfredsstillende Skikkelse ved